

in memoriam Prof. Dr. Brillenburg Wurth

† 22 november 1963.

Op 22 november 1963 overleed na een langdurige ziekte op 65-jarige leeftijd Prof. Dr. Gerrit Brillenburg Wurth buitengewoon hoogleraar in de Economische Faculteit.

Wurth was in 1946 benoemd tot hoogleraar aan de Theologische Hogeschool der Gereformeerde Kerken te Kampen voor evangelistiek en ethiek en werd in 1949 verbonden aan de Economische Faculteit en in 1956 aan de Interfaculteit der Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit voor het onderwijs in de sociale ethiek.

Wurth begon zijn loopbaan als predikant eerst in Oost- en West-Souburg en later in Rotterdam Zuid. Tijdens zijn predikantschap in de eerste gemeente promoveerde hij aan de Vrije Universiteit op het onderwerp: J. H. Scholten als systematisch theoloog.

In zekere zin lag zijn dissertatie, een dogmatisch-historische studie, niet in de lijn van zijn verdere ontwikkeling, welke ging in de richting van de beoefening van de ethiek en de evangelistiek.

Behalve de invloed, die Ds. J. C. Brussaard eerder had op Wurth, toen hij hulpprediker was in Bloemendaal, is het de arbeid in beide genoemde gemeenten gedurende ruim twintig jaar, die zijn leven mede heeft gericht. Hier werd hij geconfronteerd met materiële en geestelijke noden en deze omstandigheid had grote invloed op zijn verdere studie van de theologische en sociale ethiek.

Prof. Wurth doceerde dus sociale ethiek aan de Vrije Universiteit. Hoewel dit vak niet tot de algemeen geldende vakken behoort van de Economische Faculteit en die der Sociale Wetenschappen, zoals die in het Academisch Statuut zijn vastgesteld, is de Sociale Ethiek door de Vrije Universiteit aan deze faculteiten toegevoegd. Uit het gezichtspunt van christelijke wetenschapsbeoefening is dit van grote betekenis. In de ethiek, ook in de sociale ethiek komt het religieuze naar voren. Dit religieuze is van fundamenteel belang voor de studie van economische en sociale verschijnselen, omdat deze verschijnselen zijn betrokken op de mens, op mensen in samenlevingsverband.

Prof. Wurth zag de sociale ethiek als een theologisch doctrine, die te maken heeft met de vraag: Hoe zal het christelijk leven zich in de economische sfeer en in de maatschappij dienen te openbaren en wat kunnen en moeten christenen in deze levensverbanden betekenen en tot stand brengen. In samenhang met de beginselen van de Wijsbegeerte der Wetidee wijst Wurth op de rijke verscheidenheid van het leven en onderscheidt hij verschillende facetten, o.m. het ethische, het economische en het sociale facet en daarop baseert hij één zelfde onderscheid in normen. Maar al kunnen deze normen worden onderschieden, deze moeten niet worden gescheiden. Al de zinzijden van het leven maken deel uit van één kosmische wetsorde. Wurth beklemtoont, dat er principieel uiteindelijk geen antinomie kan bestaan tussen

de sociaal-economische sfeer en de ethische sfeer. Het is niet zó, dat hetgeen economisch gewenst is, ethisch verboden kan wezen, of wat ethisch geboden is, uiteindelijk economisch schadelijk kan zijn.

Wij leven echter in een door de zonde in disharmonie geraakte wereld en daardoor kan het gebeuren dat er op een ogenblik vanuit economisch oogpunt andere belangen en plichten gelden dan van uit een ethisch oogpunt. Een dergelijke botsing van plichten kan allerlei consciëntiemoeilijkheden opwerpen en een mens moet in deze situatie biddend zijn plicht bepalen.

Op deze wijze benaderde Wurth op zijn colleges problemen van vrijheid en verantwoordelijkheid, van hoogste doel en lagere doeleinden, van de waardering van rijk en arm om slechts enkele te noemen. Van zijn vele publicaties noem ik in dit verband zijn driedelig werk „Het Christelijk Leven” en hiervan het laatste boek: Het Christelijk Leven in de Maatschappij, 1951.

Prof. Wurth dwong respect af door zijn grote belezendheid en ook door zijn eenvoud. Hij spoorde de studenten aan niet te blijven staan bij hetgeen hij naar voren bracht, maar kritisch te denken. Hij drong tot het gesprek, waaruit hij zelf wilde leren om daarna opnieuw te kunnen uitdragen.

Hij was een Christen-geleerde. Hij relativeerde zijn interpretatie, maar niet zijn beginsel. Dit laatste was zijn grondslag. Vanuit die grondslag nl. de sociale ethiek bijbels op te bouwen, is zijn uitlegging van grote betekenis geweest voor de Economische Faculteit en de Interfaculteit der Sociale Wetenschappen.

Prof. Wurth had aanvankelijk een leeropdracht; in maart 1963 werd hij benoemd tot buitengewoon hoogleraar. Spoedig had hij zijn oratie gereed. Deze was reeds gezet, maar hij heeft zijn inaugurele rede niet kunnen uitspreken. Ter nagedachtenis aan Prof. Brillenburg Wurth werd deze rede: „Conservatief of Revolutionair” met de toespraken van Prof. Dr. J. van den Berg en van de decaan der Economische Faculteit, gehouden bij zijn herdenking aan de Vrije Universiteit op 2 december 1963, door Kok in het voorjaar 1964 uitgegeven. Voor de betekenis van Brillenburg Wurth voor de beoefening van de ethiek moge ik tenslotte verwijzen naar de toespraak van Prof. van den Berg.

Prof. Dr. G. de Jong